

den her omhandlede Retning, og jeg skal heller ikke udtale mig imod, hvad der staar i Lovforslaget, idet jeg erkjender, at den der trufne Ordning kan virke advaernde paa begge Parter, og det er jo allerede Noget. Selvfølgelig er Ansvar forbeholdt bagefter, hvis Lyendet ulovlig forlanger Attest, og det er jo ogsaa en Omstændighed, som maa virke skræmmende. § 10 blev af den første ærede Taler stemplet som den, der vilde indføre absolut Ulighed mellem Parterne, idet den giver en ganske anden Regel for Rettsfølgningen fra Husbondens Side, end der gjælder for Lyendet. For det Første maa det ærede Medlem nu lægge Mærke til, at Reglen er dog noget modificeret, idet den kun kommer til Anvendelse paa Tjenesteforhold, der vare mindst $\frac{1}{2}$ Aar, og kun naar Lyendet er flyttet ind i en anden Jurisdiktion. Kun i saadanne Tilfælde kommer denne Regel Husbonden til Gode, og jeg skal her sige, at jeg kunde ønske at se den anvendt i endnu et Tilfælde, nemlig naar Lyendet ikke er at finde. Det er jo ikke det i Pragis Sædvanlige, at Lyendet er flyttet ind i en anden Jurisdiktion; det Sædvanlige er derimod, at Ingen veed, hvor han er, og det blev ogsaa anerkjendt saavel af det ærede Medlem (Zauber), der ifjor var Dødsfører i denne Sag, som ogsaa, hvis jeg ikke tager fejl, af det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds (Berg), at der kunde være nogen Grund til at yde Husbonden Assistance til at opspore Vedkommende. Det Væsentlige for mig er ikke Rettsfølgningen, men derimod dette, at det Offentlige yder Bistand til, at Vedkommende kan findes. Den Ulighed, hvorom den første ærede Taler talte, staar for mig kun som en formel Ulighed. Hvad det efter min Mening gjælder om, er, at tilveiebringe Lighed i Realiteten; men Forholdet er i dette Dieblit saaledes, at, medens Lyendet altid veed, hvor Husbonden bor, veed Husbonden ikke altid, hvor Lyendet bor, og først naar vi sørge for, at Husbonden saavidt mulig kan faae det at vide, kunne vi tale om, at Parterne ere lige stillede. Hvorledes det gaar med Rettsfølgningen, forekommer mig, som sagt, at være mindre vigtigt; men jeg skal dog gjøre opmærksom paa, at Lovforslaget i dette Punkt fratager Husbonden en Ret, han før havde. Der er jo nemlig Tale om under den offentlige Politisag at idømme Lyendet Bøder; men Husbonden maa da frastalbe sit private Eftattningsansvar (Modsigelse af Det. Hansen) — jeg ser ikke rettere, end at dette er paabudt, og der er saaledes her ikke Tale om større Ansvar for Lyendet eller større Bøder; Sagen er kun ordnet paa en anden Maade end før; det er det Hele. Det ærede Medlem mente, at Lyendet kunde mangle Midler til Rettsfølgning mod Husbonden; men det er dog virkelig en mærkelig Indvending; thi det at faae en Politisag veist er jo en overordentlig stor Bagatel. Dernæst sagde det ærede Medlem, at Lyendet

kunde have juridisk Hjælp nødvendig, ja, ganske vist, men det er da ogsaa saa heldigt, at der her i det Hele er Tale om Politifager, hvorunder Dommeren jo har en bestemt Forpligtelse til at yde Parterne den juridiske Hjælp, de kunne have fornøden. Jeg tør ikke sige, at § 10, saaledes som den nu foreligger, just er det, jeg helst vilde ønske; men det er dog Noget i den Retning, og om end maaske tilbøds noget Andet, jeg kunde ønske for at bringe den rette Lighed tilstede mellem Parterne, saa at de begge kunne finde hinanden og faae hinanden i Tale. Det kan være, at det kan se ud som en formel Ulighed, men den er forsvaret, fordi de ere stillede under ulige Vilkaar i Henseende til at have fast Opholdssted, og jeg antager, at det høie Thing vil være enig i, at det er Realiteten, vi skulle se paa. Jeg kan saaledes, idet jeg slutter disse Bemærkninger, ikke Andet end udtale min Anerkjendelse af, at Lovforslaget er forelagt saaledes, som det er, og jeg tror, at det i alt Væsentligt er stillet til at afhjælpe en Trang, som virkelig er søelig. Jeg tror ogsaa, at det fra begge Sider, baade Husbondernes og Lyendets, maa kunne vente en god Modtagelse, forsaavidt der er Tale om Lyende og Husbonder, som ønske at Forholdet maa faae saa fast og varig en Karakter som muligt; men det følger af sig selv, at i begge Klasser vil der altid findes Folk, der ligesom Fæstemændene have en Interesse, som er den almindelige Interesse modsat, og dem kan man ikke vente at fyldestgjøre.

J. Madsen: Jeg kan være enig med den ærede sidste Taler i den Ansættelse, at det, som dette Lovforslag skulde afhjælpe, er den Trang, der saa ofte er til at finde det Lyende, som enten ikke tiltræder Tjenesten i rette Tid, eller som forlader den i urette Tid; men naar det er Hovedtanke i Lovforslaget, forekommer det mig, at denne Mangel kunde afhjælpes paa en langt simplere Maade end den, Lovforslaget anviser. Der som en saadan Lyendekontrakt skal indføres i hvert Lyendes Studsmaalsbog, vil det føre til, at Studsmaalsbogen snart bliver skreven fuld, saaledes at Lyendet altsaa jævnlig maa have en ny Bog. Efter den nuværende Lyendelovgivning kan der i Studsmaalsbogen indskrives Bemærkninger om, fra og til hvilken Tid Lyendet er fæstet; men naar dette blev forandret derh. n., at en saadan Tilførsel altid skulde ske, naar Husbonden fæster et Lyende, er det jo simpelt og klart, at der, naar Studsmaalsbogen kan staffles tilstede, altid vil kunne tilveiebringes Oplysning om, hvem der er den rette Husbond. Man kunde derhos bestemme en temmelig stor Bøde for den Mand, der fæster et Lyende, som ikke har været i den Mand's Tjeneste, der har indført Paategningen i Studsmaalsbogen, thi den, der fæster et saadant Lyende, vil altid være vidende om, at han har